

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti piimaturg 2007. aasta 9 kuul

kokkuvõte

Tallinn
Jaanuar 2008

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutavad täitjad: Liina Ernits, Piret Hein

Projektigrupi koosseis: Pille Liivaauk

EKI Rävälä 6
19080 Tallinn
Tel. +372 668 1242
Fax +372 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
Piima tootmine.....	7
Piimatööstus.....	9
Hinnad.....	15
Väliskaubandus.....	27
Maailmaturg.....	34
Euroopa Liidu turg.....	37
Rahvusvaheline konkurents.....	43
Kokkuvõte.....	46

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti piimasektori arengust 2007. aasta 9 kuu jooksul ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- piimatootmise, lehmade arvu ja produktiivsuse muutusi;
- piimatööstuse tootmiskahtude ja ekspordiks müügi arengut;
- piimatööstuse majandusnäitajate muutusi (realiseerimise netokäive, kasum, kulud, töötajate arv, tootlikkus, rentaablus ja investeeringud);
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja maailmaturuhinnad);
- piimatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- piimatoodete müügiolukorda EL-is ja maailmaturul.

Töös on kasutatud ESA põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse statistika andmeid, PRIA piima tootmiskahtude täitmise aruandeid ning EKI vaatluste ja tarbijaküsitluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud: Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, Saksamaa ZMP, Hollandi LOT ja EL erinevate riikide hinnaraporteid, turuülevaateid ja uudiseid.

Töö maht on 47 lehekülge.

Kokkuvõte

Eestis **toodeti piima** 2007. aasta üheksa kuuga ESA andmetel 527,5 tuhat tonni ehk vaid 0,1% enam kui aasta tagasi. Samas vähenes piimatööstusettevõtete poolt varutava toorpiima **kokkuostukogus** 1,1%, moodustades 85,9% piima kogutoodangust. Perioodil 1.04.2007 – 30.09.2007 EL-i poolt määratud 2007/08 majandusaasta piima tootmiskvoodi täituvus oli 48,9%, sh tarnekvoot 49,1% ja otseturustuskvoot 20,7%. Lehmade arv oli III kvartali lõpus 4600 looma võrra väiksem kui aasta tagasi ning piima väljalüps lehma kohta suurenes aastaga 143 kg võrra.

Piimatööstusettevõtete toodangus on ESA kiirstatistika andmetel suurenenud vaid lõssipulbri ja TPA toodang. Teiste toodete tootmiskaht on vähenenud. Piimatööstusettevõtete **müügikäive** ulatus 2007. aasta esimesel 9 kuul 4,3 miljardi kroonini (+10% aastatagusega võrreldes). Müük koduturule kasvas III kvartalis seejuures vaid 10% ja ekspordiks 39%. Piimatööstuse **kasum** ja **lisandväärtus** suurenesid eelmise aastaga võrreldes vastavalt 49% ja 31%. Tööjõukulude kasv III kvartalis aeglustus ja oli 19% töötaja kohta I poolaasta 24% asemel. Selle tulemusel on tootlikkuse näitajad hakanud paranema. **Investeeringute** kasv oli rekordiline ning 9 kuul tehtud investeeringute kogusumma ületas terve 2006. aasta jooksul tehtud investeeringute mahtu üle 2 korra. 60% investeeringutest läks masinatesse ja seadmetesse. Kolmanda kvartali head majandustulemused saavutasid piimatööstused eelkõige tänu kulude kasvust kiiremale toodangu hinnatõusule. Tõenäoliselt sellises tempos hinnatõus ei jätku ja oodata on hindade stabiliseerumist. Piimatööstuse poolt III kvartalis tehtud erakordselt suured investeeringud, töötajate arvu vähenemine ning tootlikkuse kasv lubavad oletada, et maailmaturu hindade võimaliku languse puhul on piimatööstused suutelised konkurentsipüsima.

Väliskaubavahetuses suurenes ekspordikäive võrreldes 2006. aasta 9 kuuga 26,2% ja impordikäive 26,7% ning positiivne kaubavahetussaldo suurenes 26%. Väliskaubakäive kasvas nii piimatoodete ekspordi- ja impordihindade tõusu kui ka kaubakoguste suurenemise tõttu. Ekspordikäibest 85% moodustas eksport EL-i liikmesriikidesse ning 15% väljapoole EL-i riike. Tähtsamad sihtturud olid Saksamaa (28% ekspordikäibest), Läti (16%) ja Venemaa (15%). Piimatoodete ekspordikäibest moodustasid 35% piimapulbrid, 25% juust-kohupiim ja 16% rõõsk piim-koor. Impordikäibest moodustas 37% juustu-kohupiima import ja 21% hapupiimatooted. Suuremad impordiriigid oli Poola (23% impordikäibest), Soome (19%) ja Leedu (17%).

Piimatoodete 2007. aasta suvekuude kõrge **hinnatase** hakkas pulbritel septembrist langema, või ja juustuhinnad jätkasid tõusutrendil aasta lõpuni. Aasta teisest poolest hakkasid kiiremini tõusma piimatoodete jaehinnad kauplustes. Piimatoodete

hulgi- ja jaehindade tõus jõudis kokkuostuhindadeni Eestis alles juulis, novembriks tõusis kokkuostuhind 4.94 kr/kg-ni, kuid kuna kasv oli väiksem kui naabritel, jäi sellega madalamaile tasemele Baltikumis (Lätis 5.06 kr/kg ja Leedus 5.22 kr/kg). Varasematel aastatel ületas Eestis piima keskmine kokkuostuhinnatase alati Läti ja Leedu taset.

Maailmaturu hinnaarengud on uuel aastal pulbritele ja võile tugeva langustrendiga, juustul jätkub mõõdukas hinnatõus prognooside kohaselt 2008. aasta esimesel poolel. Hinnalangus EL-is oli seejuures kiirem kui maailmaturul. Siiski hinnatakse 2008. aasta keskmist hinnataset jäävat kõrgemale kui 2007. aasta keskmine, kuid tugevasti allapoole suvist kõrgtaset. Analüütikute hinnanguil ei tohiks piima kokkuostuhind langeda, kuna kõik kulutused piimatootmises jätkavad tõusutrendil.